

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: **Ing. Ľ.H., T.B.**, zastúpená: JUDr. M.K., advokát, K.B. proti žalovanej: **JUDr. M.T., Z.B.**, správkyňa konkurznej podstaty úpadcu: **D., a. s. „v konkurze“**, ul. P.B., IČO: X., **o určení pravosti pohľadávky vo výške 6 712,61 eur**, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 23. mája 2011, č. k. 35Cbi 58/2004-166, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 23. mája 2011, č. k. 35Cbi 58/2004-166 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa svojou žalobou domáhala prihlásenej pohľadávky vo výške 6 712,61 eur. Ďalším podaním žalobkyňa svoju žalobu doplnila a uviedla, že jej pohľadávka vo výške 6 712,61 eur bola uplatnená ako pohľadávka prvej triedy bez práva na oddelené uspokojenie a žiadala, aby súd rozhodol, že pohľadávka vo výške 6 712,61 eur je nesporná. Na Krajský súd v Banskej Bystrici podala prihlášku do konkurzného konania, ktorou si uplatnila pohľadávku vo výške 6 712,61 eur, kde popísala opodstatnenosť svojho nároku. Ako konkurzná veriteľka zo zdravotných dôvodov nebola prítomná na prieskumnom pojednávaní, a preto si svoj nárok uplatňuje touto žalobou. Žalobkyňa mala za to, že svoj nárok dostatočne preukázala písomnými dokladmi. Uviedla,

že úpadca jej predal vadný výrobok a reklamáciu síce uznal, ale nevybavil ju v súlade so zákonom.

Uviedla, že súd vytýčil pojednávanie na 18. apríla 2011. Žalobkyňa sa písomne ospravedlnila z neúčasti na pojednávaní s tým, že nesúhlasí, aby súd konal iba v prítomnosti ustanoveného právneho zástupcu, pretože v danej veci nemá potrebné vedomosti. Žiadala o prerušenie konania na neurčito z dôvodu, že v konaní vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 18C 24/1999 využíva opravný prostriedok a o veci nie je rozhodnuté a aj z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu. Ako dôkaz priložila lekársky nález vydaný MUDr. J.. Z neúčasti sa ospravedlnil aj právny zástupca žalobkyne, pretože žalobkyňa trvá na svojej osobnej účasti na každom pojednávaní a požiadal o odročenie vytýčeného pojednávania. Žiadal, aby súd v neprítomnosti žalobkyne a jej právneho zástupcu nepojednával. Súd vytýčil pojednávanie na 23. mája 2011 s tým, že právny zástupca žalobkyne sa opätovne z neúčasti na pojednávaní písomne ospravedlnil. Ospravedlnil aj neúčasť žalobkyne z dôvodu zlého zdravotného stavu, ktorý jej bráni zúčastniť sa pojednávania. Poukázal na lekársky nález MUDr. J., ktorý súdu predložila žalobkyňa a ktorý potvrdzuje skutočnosti tvrdené žalobkyňou. Požiadal, aby súd v ich neprítomnosti nepojednával a pojednávanie odročil.

Súd prvého stupňa ospravedlnenie neúčasti žalobkyne a jej právneho zástupcu neakceptoval a dôvody uvádzané žalobkyňou, pre ktoré by nemohol vo veci pojednávať, nepovažoval za dôležité. Poukázal na tvrdenie žalobkyne, ktorá uviedla, že žiada konanie prerušiť do skončenia konania vedeného na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 18C 24/1999, pretože tam využíva opravný prostriedok, čo znamená, že vo veci nie je definitívne rozhodnuté. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že uvedené konanie je právoplatne skončené, a preto tvrdenie žalobkyne, že vo veci nie je definitívne rozhodnuté, nie je pravdivé. Súd neakceptoval ospravedlnenie žalobkyne a jej žiadosť o odročenie pojednávania ani z dôvodu, že žalobkyni bol uznesením súdu prvého stupňa z 19. septembra 2006 (č. l. 90) ustanovený právny zástupca JUDr. M.K.. Súd prvého stupňa ďalej poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Cdo 293/2009, ktorým dovolanie žalobkyne odmietol, uviedol, že v tom konaní právny zástupca žalobkyne požiadal o ospravedlnenie neúčasti a odročenie pojednávania z dôvodu nutnosti fyzického a psychického kľudu žalobkyne predpokladaného po dobu 1 roka, poukazujúc na priloženú lekársku správu. Podľa názoru dovolacieho súdu uvádzaný dôvod nemožno považovať za dôležitý pre odročenie pojednávania, keďže bol žalobkyni ustanovený právny zástupca. Preto ak súd vec meritorne bez prítomnosti žalobkyne a jej právneho zástupcu prejednal,

neodňal žalobkyni možnosť konať pred súdom. Z uvedeného dôvodu súd prvého stupňa nepovažoval dôvody uvádzané žalobkyňou za také, pre ktoré by musel pojednávanie odročiť. Ak sa na pojednávanie nemohla dostaviť žalobkyňa, mal sa dostaviť jej právny zástupca.

Súd prvého stupňa vo veci vykonal dokazovanie, poukázal na ust. § 23 ods. 2 Zákona č. 238/1991 o konkurze a vyrovnaní (ďalej len „ZKV“) a uviedol, že žalobkyňa si do konkurzného konania prihlásila svoju pohľadávku vo výške 6 712,61 eur s tým, že táto pohľadávka vznikla na základe zrušenia kúpno-predajnej zmluvy z dôvodu, že predajca nedodržal zmluvné podmienky a dodal jej nefunkčný výrobok, ktorý následne reklamovala. Reklamácia bola uznaná, avšak peniaze žalobkyni neboli vrátené. Súd prvého stupňa zistil, že Okresný súd Banská Bystrica rozhodol vo veci žalobkyne v konaní o náhradu škody pod sp. zn. 18C 24/1999 čiastočným rozsudkom z 20. decembra 2006 tak, že zaviazal JUDr. M., správkyňu konkurznej podstaty úpadcu, zaplatiť žalobkyni 33 900 Sk s úrokom z omeškania od 30. novembra 2003 do zaplatenia. V prevyšujúcej časti ohľadom úroku z omeškania zo sumy 33 900 Sk súd návrh zamietol a konanie ohľadom 24% inflácie zastavil. Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 19. apríla 2007, č. k. 16Co 40/2007 čiastočný rozsudok v napadnutej časti zmenil tak, že žalovanú zaviazal zaplatiť žalobkyni sumu 23 730 Sk s 12,5% úrokom z omeškania od 30. novembra 2003 do zaplatenia. Vo zvyšku po zaplatenie sumy 33 900 Sk rozsudok okresného súdu zmenil tak, že návrh zamietol. Krajský súd v Banskej Bystrici dospel k záveru, že pokiaľ si žalobkyňa u žalovanej uplatnila 70% zníženie ceny predávanej veci v zmysle § 623 ods. 2 Občianskeho zákonníka, uplatnila si zľavu z ceny veci predanej. Preto rozsudok okresného súdu zmenil a žalobkyni priznal zľavu v požadovanej výške, t. j. 70% z kúpnej ceny.

Súd prvého stupňa konštatoval, že suma 33 900 Sk bola žalobkyňou prihlásená aj do konkurzného konania. Z vyššie citovaných rozhodnutí je zrejmé, že o tomto nároku žalobkyne už bolo rozhodnuté právoplatne tak, že žalovaná bola zviazaná zaplatiť jej sumu 23 730 Sk spolu s príslušenstvom. Okresný súd Banská Bystrica následne rozsudkom z 2. júla 2008 žalovanú zaviazal zaplatiť žalobkyni 242,40 Sk, v prevyšujúcej časti návrh zamietol. Žalovanú zaviazal zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania 503 Sk. Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 13. novembra 2008, sp. zn. 13Co 131/2008 rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým bol návrh žalobkyne o zaplatenie 1 520,20 Sk zamietnutý a vo výroku o trovách konania potvrdil. Podľa vyššie citovaných rozsudkov žalobkyňa bola úspešná aj v časti o zaplatenie sumy 242,40 Sk, ktorá suma predstavovala nárok na náhradu potrebných nákladov vzniknutých v súvislosti s uplatnením práva zo zodpovednosti za vadu v zmysle § 509 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Rozsudok okresného súdu je právoplatný,

z uvedeného je zrejmé, že o nároku, ktorý si žalobkyňa prihlásila aj prihláškou do konkurzného konania, bolo rozhodnuté Okresným súdom Banská Bystrica. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že návrhu žalobkyne bolo Okresným súdom Banská Bystrica v spojitosti s rozhodnutiami Krajského súdu v Banskej Bystrici čiastočne vyhovené, vo zvyšku bola žaloba zamietnutá. Predmetom prihlášky boli tie isté položky a nároky, ktoré si žalobkyňa uplatnila v konaní pred Okresným súdom v Banskej Bystrici, sp. zn. 18C 24/99. Čiastočne bolo o jej nároku rozhodnuté. Súd prvého stupňa poukázal na ust. 159 ods. 3 O. s. p., podľa ktorého len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa znova prejednávať. Z uvedené je zrejmé, že o nároku žalobkyne bolo právoplatne rozhodnuté a nemôže sa znova prejednávať. Čo sa týka zvyšku nároku žalobkyne, ktorý nebol predmetom žaloby podanej na Okresný súd Banská Bystrica, súd konštatoval, že tento nárok žalobkyňa nepreukázala, hoci sú účastníci podľa § 120 ods. 1 O. s. p. povinní predložiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, a preto žalobu v celom rozsahu ako nedôvodnú zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti napadnutému rozsudku súdu prvého stupňa podala žalobkyňa odvolanie. Uviedla, že súd prvého stupňa svojim postupom odňal žalobkyňi možnosť konať pred súdom podľa § 205 ods. 1 písm. a) O. s. p. Súd prvého stupňa vec prejednal na pojednávaní 23. mája 2011 a vo veci rozhodol napriek tomu, že právny zástupca žalobkyne podaním zo 16. mája 2011 ospravedlnil neúčast' žalobkyne, ako aj svoju, z dôvodu zlého zdravotného stavu žalobkyne. V prílohe tohto podania bola súdu doručená aj fotokópia lekárskeho nálezu MUDr. J. z 30. marca 2011. Vzhľadom k tomu, že žalobkyňa trvala na svojej osobnej účasti na pojednávaní, požiadala právneho zástupcu o ospravedlnenie jej neúčasti, ako aj neúčasti právneho zástupcu. Žalobkyňa napáda rozhodnutie súdu prvého stupňa aj z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 205 ods. 1 písm. f) O. s. p. Uviedla, že podala návrh na začatie konania pred vyhlásením konkurzu na úpadcu a toto konanie bolo zo zákona prerušené. Až následne správca konkurznej podstaty dal súhlas na pokračovanie v konaní. Žalobkyňa si svoje nároky prihlásila v konkurznom konaní konkurznou prihláškou, ktorá jej bola na prieskumnom pojednávaní správcom popretá. Žalobkyňa následne podala incidenčnú žalobu, o ktorej bolo rozhodnuté napadnutým rozsudkom. V prípade, ak by sa žalobkyňa stotožnila s napadnutým rozhodnutím, nebola by konkurzným veriteľom, napriek tomu, že bola v konaní 18C 24/99 čiastočne úspešná. Pre posúdenie statusu konkurzného veriteľa je rozhodujúca zápisnica z prieskumného pojednávania a v prípade popretia pohľadávky konkurzného veriteľa výsledok incidenčného konania.

Žalovaná sa k odvolaniu žalobkyne nevyjadрила.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) prejednal odvolanie žalobkyne podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné.

Odvolací súd dospel k záveru, že odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p. je daný.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa sa v konaní domáhala určenia, že jej pohľadávka vo výške 6 712,61 eur je nesporná. Žalobkyňa si konkurznou prihláškou, doručenou súdu 20. mája 2004, prihlásila do konkurzného konania vedeného pod sp. zn. 27K 203/2002 na Krajskom súde v Banskej Bystrici pohľadávku vo výške 6 712,61 eur (202 224,60 Sk). Pohľadávka žalobkyne bola správkyňou konkurznej podstaty na prieskumnom pojednávaní popretá.

Súd prvého stupňa napadnutým rozhodnutím na pojednávaní 23. mája 2011 napriek neúčasti účastníkov predmetnú vec prejednal a žalobu zamietol. Rozhodol tak napriek tomu, že právny zástupca žalobkyne podaním doručeným súdu prvého stupňa 17. mája 2011 neúčast' žalobkyne, ako aj neúčast' právneho zástupcu na vytýčenom pojednávaní ospravedlnil. Žalobkyňu ospravedlnil z dôvodu jej zlého zdravotného stavu, ktorý jej bráni zúčastniť sa pojednávania 23. mája 2011. Dôvod zlého zdravotného stavu žalobkyne, uvedený v lekárskom náleze MUDr. J. z 30. marca 2011, ktorý bol priložený k podaniu žalobkyne, doručeného súdu 15. apríla 2011, naďalej trvá. Právny zástupca žalobkyne sa ospravedlnil z dôvodu, že žalobkyňa výslovne trvá na svojej osobnej účasti na pojednávaní a nesúhlasí, aby súd konal len v prítomnosti právneho zástupcu. Uviedol, že účasť právneho zástupcu žalobkyne na pojednávaní 23. mája 2011 je bez žalobkyne bez právneho významu a navrhol, aby súd prvého stupňa v neprítomnosti žalobkyne a jej právneho zástupcu nepojednával a pojednávanie odročil.

Súd prvého stupňa ospravedlnenie neúčasti žalobkyne ani jej právneho zástupcu neakceptoval a nepovažoval dôvody uvádzané žalobkyňou za dôležité dôvody, pre ktoré by nemohol vo veci pojednávať a musel by pojednávanie odročiť. Súd prvého stupňa poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Cdo 293/2009, ktorým Najvyšší súd SR dovolanie žalobkyne odmietol a v ktorom Najvyšší súd SR nepovažoval postup súdu prvého stupňa, ktorý vec meritórne bez účasti žalobkyne a jej právneho zástupcu prejednal, za odňatie možnosti žalobkyne konať pred súdom. Poukázal na skutočnosť, že žalobkyňi bol na ochranu jej práv a záujmov ustanovený právny zástupca.

Podľa § 101 ods. 2 O. s. p. súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

V citovanom ustanovení Občianskeho súdneho poriadku sú upravené predpoklady, za ktorých naplnenia môže súd vec prejednať v neprítomnosti účastníka. Súd môže uskutočniť pojednávanie v neprítomnosti účastníka konania iba vtedy, ak účastník konania:

- bol na pojednávanie riadne predvolaný,
- nepožiadal o odročenie pojednávania alebo
- dôvod, pre ktorý požiadal o odročenie pojednávania, nebol dôležitý.

Súd môže vo veci pojednávať a na pojednávaní vec rozhodnúť v neprítomnosti účastníka konania len za splnenia vyššie uvedených predpokladov. Pokiaľ nejaký predpoklad nie je splnený, súd nemôže vo veci pojednávať a musí pojednávanie odročiť. Účastník, ktorý požiadal o ospravedlnenie a odročenie pojednávania, musí svoju žiadosť podložiť dôležitým dôvodom, pre ktorý žiada odročenie pojednávania. Pôjde o vážne dôvody, ktoré mu neumožňujú z objektívneho alebo subjektívneho hľadiska zúčastniť sa na pojednávaní. Dôležitosť dôvodu posudzuje súd vždy s prihliadnutím ku všetkým okolnostiam konkrétneho prípadu. Ak súd vec prejedná a rozhodne v neprítomnosti účastníka, hoci na to neboli splnené podmienky, predstavuje takýto postup procesné pochybenie, ktoré má za následok odňatie možnosti účastníka konať pred súdom, teda porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký postup súdu, ktorým znemožní účastníkovi konania realizáciu procesných práv, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Musí však ísť o znemožnenie realizácie konkrétnych procesných práv, ktoré by inak účastník mohol pred súdom uplatniť a z ktorých v dôsledku nesprávneho postupu súdu bol vylúčený.

Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa v danom prípade svojim postupom žalobkyni odňal možnosť konať pred súdom tým, že neakceptoval ospravedlnenie žalobkyne a ani jej právneho zástupcu, ani žiadosť o odročenie pojednávania a vec prejednal a rozhodol v jej neprítomnosti. Súd prvého stupňa nesprávne vyhodnotil vážnosť dôvodov žalobkyne na odročenie pojednávania. Súd neakceptoval ospravedlnenie žalobkyne a žiadosť o odročenie pojednávania z dôvodu, že žalobkyni bol v tomto konaní na ochranu jej práv a záujmov ustanovený právny zástupca. V tejto súvislosti súd prvého stupňa poukázal aj na odôvodnenie uznesenia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Cdo 293/2009, ktorým bolo dovolanie žalobkyne odmietnuté. Odvolací súd je toho názoru, že právny názor dovolacieho

súdu v uvedenom rozhodnutí na daný prípad nie je možné aplikovať, nakoľko vychádza z iných skutkových zistení, aké sú v predmetnej veci. Dovolací súd okrem iného uviedol, že žiadosť žalobkyne na odročenie pojednávania nebola podložená, pretože žalobkyňa svoju chorobu nepreukázala lekársky uznanou práceneschopnosťou, iba tento doklad je totiž spôsobilým podkladom pre záver o existencii dôležitého dôvodu pre odročenie pojednávania.

V danom prípade právny zástupca žalobkyne podaním doručeným súdu prvého stupňa 17. mája 2011 ospravedlnil neúčast' žalobkyne, ako aj jej právneho zástupcu na pojednávaní, vytýčenom na 23. mája 2011. Žalobkyňu ospravedlnil z dôvodu jej zlého zdravotného stavu a uviedol, že dôvod zlého zdravotného stavu uvedený v lekárskom náleze MUDr. J. z 30. marca 2011, ktorý bol priložený k podaniu žalobkyne, doručeného súdu 15. apríla 2011, naďalej trvá. Právny zástupca žalobkyne sa tiež ospravedlnil z dôvodu, že žalobkyňa trvá výslovne na osobnej účasti na vytýčenom pojednávaní a nesúhlasí, aby súd konal len v prítomnosti právneho zástupcu. Právny zástupca žiadal, aby súd prvého stupňa v neprítomnosti žalobkyne a jej právneho zástupcu nepojednával a pojednávanie odročil.

Z uvedeného je zrejmé, že neboli splnené všetky predpoklady na pojednávanie súdu prvého stupňa a meritórne rozhodnutie vo veci samej. Aj keď bola žalobkyňa riadne predvolaná, v dostatočnom časovom predstihu v zastúpení svojho právneho zástupcu požiadala o ospravedlnenie a o odročenie pojednávania. Dôvod, pre ktorý žiadala žalobkyňa pojednávanie odročiť, je dostatočne dôležitý na to, aby súd v jej neprítomnosti nepojednával. Z obsahu spisu je zrejmé, že zdravotný stav žalobkyne je dlhodobo nepriaznivý. Nepriaznivý zdravotný stav je dôležitým dôvodom, pre ktorý pokiaľ účastník požiadá o odročenie pojednávania a vzhľadom aj na okolnosti konkrétneho prípadu, musí súd pojednávanie odročiť. Zo správania žalobkyne nevyplýva, že vedie k zámerným procesným obštrukciám, sledujúcim neodôvodnené predlžovanie konania a zvyšovanie trov s tým spojených. Pokiaľ je aj účastník zastúpený právnym zástupcom, súd nemôže pojednávať v neprítomnosti účastníka a jeho právneho zástupcu, pokiaľ predpoklady uvedené v § 101 ods. 2 O. s. p. na pojednávanie v neprítomnosti účastníka neboli splnené. Právny zástupca - advokát je viazaný pokynmi svojho klienta, pokiaľ účastník výslovne trvá na svojej osobnej účasti na pojednávaní, právny zástupca je povinný pokyny svojho klienta rešpektovať. Preto záver súdu prvého stupňa, že ak sa aj pojednávania nemohla zúčastniť žalobkyňa, ktorá žiadala o ustanovenie právneho zástupcu, mal sa dostaviť jej právny zástupca, nie je vzhľadom na okolnosti daného prípadu správny.

Vzhľadom na skutočnosť, že súd prvého stupňa nesprávne vyhodnotil žiadosť žalobkyne o odročenie pojednávania a dôvody v nej uvedené, vec prejednal v neprítomnosti žalobkyne a jej právneho zástupcu, čím žalobkyni odňal možnosť konať pred súdom, odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa v zmysle § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Vzhľadom na procesné pochybenie súdu prvého stupňa, odvolací súd považoval za nadbytočné vec meritorne preskúmať, nakoľko v ďalšom konaní môžu účastníci predložiť ďalšie dôkazy na preukázanie svojich tvrdení.

V novom konaní je súd prvého stupňa v zmysle § 226 O. s. p. viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, preto je súd prvého stupňa povinný postupovať v zmysle záverov tohto rozhodnutia.

V novom rozhodnutí rozhodne súd prvého stupňa aj o trovách odvolacieho konania v zmysle § 224 ods. 3 O. s. p.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 31. júla 2012

JUDr. Darina Ličková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Michaela Szöcssová